

סכנה: עצירה בשוליים

עשרות אנשים נהרגים בכל שנה בצדי הדרכים. במדריך זה נסביר לכם מדוע לא עוצרים בשולי הדרך ומה לעשות אם ממש, אבל ממש חייבים

איתי אלון
צילם: רונן טופלברג

דפדף בגיליון 71

כתבות נוספות

הכתבה הזו אינה מתאימה לאנשים אופטימיים. לאנשים אופטימיים לא קורה כלום. מה הסיכוי שדווקא כשאני אעמוד בצד הדרך כדי לרשום מספר טלפון או כדי להשלים שיחה נורא חשובה, דווקא אז תסטה משאית או סתם תגלוש מכונית ממסלולה ותפגע בי?! בשנים האחרונות נאלצתי לתחקר מספר תאונות בהן נפצעו קשה ואף נהרגו נהגים שכל פשעם היה שיקול דעת שאמר להם בסדר לעצור בצד הדרך. מדובר על עשרות אנשים בכל שנה שנהרגים כך סתם. ממש סתם.

מסתבר, שהסיכוי להיפגע בזמן עמידה בשוליים די גבוה, והתוצאות כואבות במיוחד; כל סטייה קלה מנתיב, שבמצב רגיל נגמרת בתיקון הגה או במקרה גרוע בפגיעה בגדר הבטיחות, מסתיימת אחרת לחלוטין כשבשול עומד כלי רכב.

עוצמת הפגיעה של כלי רכב נוסע במהירות בינעירונית בכלי רכב עומד היא אדירה; אף מכונית לא תוכננה לספוג מכה מאחור במהירות גבוהה - לעתים אפילו תלת ספרתית. בנוסף, אנשים שנמצאים בסביבת הרכב שעומד אינם מוגנים, ולכן רוב התאונות מהסוג הזה מסתיימות עם מספר רב של הרוגים ופצועים.

כמה פעמים שמעתם או אמרתם את המשפט "רגע, אני עוצר בצד לרשום"? מסיבה כלשהי מתייחסים נהגים רבים אל השול (צורת היחיד של שוליים) כמקום בטוח, מקום מפלט מהכביש, אך בעצם זהו מקום בו אסור לנו לעצור. אף פעם.

ואם בכל זאת חייבים לעצור בצד?

הסיבות לעצירה בצד הדרך מגוונות: תקלה, תקר, שיחה בסלולרי, עייפות, פיפי, מטען רופף שלא נקשר טוב בתחילת הנסיעה ועוד. התשובה לכל אלו פשוטה: לא עוצרים בצד הדרך. נקודה. להלן פתרונות למצבים שונים בהם אתם צריכים לעצור, בלי להשתמש בשולי הדרך.

שיחות בסלולרי או מנוחה - בשביל זה יש תחנות דלק, מסעדות או רחוב צדדי, כניסה ליישוב כפרי שניתן לחנות בו ללא הפרעה לתנועה.

הילד חייב לעשות פיפי - שיעשה. אם אין מקום בטוח, לא עוצרים. בחיי משפחה יש הרבה מקום לתכנון, והראשון במעלה - כידוע לכל הורה מתחיל - הוא תכנון הפסקות הפיפי. בנוסף, כדאי לזכור שבכל כיסאות הילדים ניתן לפרק את הריפוד ולכבס אותו (למרות שרצוי להמעיט בכמות הכביסות עקב פגיעה אפשרית בעמידות נגד אש של בד הריפוד).

מיקום מיטבי בהתחשב בנסיבות. הרחקת הרכב מהכביש ככל הניתן, הוצאת משולש, מיקום הנהג במקום המוגן ביותר האפשרי – ליד עמוד, פנים לתנועה המתקרבת במקום בו הרכב לא יעוץ לכיוון הנהג אם ייפגע

מטען רופף - יש להשקיע מאמץ מראש ולקשור היטב את חפציכם. אם המכונית אינה מתאימה למטען, או שאתם לא יודעים לקשור כמו שצריך, אולי עדיף שתשתמשו בשירותי הובלה מקצועיים?

תקלה ברכב - יש לנסות ולמנוע תקלות מראש על ידי תחזוקה מונעת. אם קרה בכל זאת, יש להשתמש בתנופת הרכב ולגלוש בניטרל רחוק ככל הניתן מן הכביש (גם ברכב אוטומטי ניתן להעביר לניטרל ולגלוש). ברכב ידני ניתן להזיז את המכונית לאחר שעצרה בכוח הסטרטר בהילוך ראשון או ברוורס. זה לא בריא למכניקה, אבל אם זה יכול להציל חיים - זה עדיף.

הכי חשוב זה לא להישאר בתוך הרכב ככל שמתאפשר - גם אם נרטבים קצת. צריך לעשות כל מאמץ להעביר את כל הנוסעים אל מעבר לגדר הבטיחות (אם יש כזו), או להרחיק אותם מן הכביש, רצוי מעבר לתעלה. אם אין ברירה וחייבים להישאר בתוך המכונית (גשם / סביבה עוינת), חשוב להישאר חגורים. מצורפת פנייה לכל המוסכניקים החובבים: מה הסיכוי שתצליחו לתקן תקלה שאינכם מבינים את מהותה ללא כלי עבודה מסודרים בצד הכביש? לא יותר פשוט להשתמש בשירותי חילוץ שעלותו לשנה הוא כמו שעת תיקון במוסך?

תקר - בעבר חשבתי שיש הבדל בין פנצ'ר בצד ימין או שמאל. היום ברור לי ששניהם מסוכנים מדי. עדיף לנסוע על החישוק (ג'אנט), להרוס צמיג ואפילו את החישוק, ובלבד שלא להחליף גלגל כשגופנו חשוף לתנועה. אם נוסעים במהירות זחילה של כ-10 קמ"ש, לא אמור להיגרם נזק לעוד חלקים ברכב. יותר מדי אנשים שילמו בגופם ובחיייהם בגלל שחששו לנסוע על צמיג הרוס עוד כמה עשרות מטרים למקום סביר לתיקון. האם החיים שלכם שווים פחות ממחיר של צמיג?

עצירה במקרה של תקלה. לגלוש עם הרכב בניוטרל למיקום הטוב ביותר, כמו תחנת דלק, כניסה לכביש צדדי שמנותק מהכביש הראשי וכו'. המשולש מזהיר מפני הפנייה

משולש - צריך להיות ממוקם טוב בתא המטען, זמין לשליפה מהירה ויש לדאוג למיקום נכון ליד המכונית, מה שיכול מאוד לעזור לנהגים האחרים לפעול נכון. על פי החוק יש לוודא כי המשולש ייראה למרחק של 010 מטרים לפחות. התקנה נוגעת במיוחד לכבישים מפותלים, בהם יש לצעוד לפעמים כמה עשרות מטרים עד אחרי העיקול, על מנת שהמשולש יזהיר את הנהגים לפני שהם נכנסים לעיקול ומופתעים מהמכונית.

גם **אורות מצוקה** יכולים לעזור - במיוחד בחשיכה. בחלק מן המכוניות (תקן גרמני) ניתן להדליק אור חניה רק בצד אחד של המכונית ועל ידי כך להשאיר אור בצד שפונה אל הכביש מבלי לרוקן את המצבר. ההפעלה של הפטנט זה נעשית באמצעות הזזת מנוף המאותת לימין או לשמאל כשהסוויץ' סגור.

שוליים מסוכנים במיוחד

בשנים האחרונות נסללו מספר כבישים באופן כזה שנוצרה מדרגה של סנטימטרים רבים בין השוליים הסלולים לשולי העפר. דוגמה אחת היא כביש החוף בקטע שבין זיכרון יעקב לחיפה. מעבר ליצירת סכנה מהותית להתהפכות לרכב שסטה מנתיבו, נוצרה בעיה שאין אפשרות לנצל את שולי העפר המרוחקים יותר לתיקון תקלה - או לפחות להמתנה בטוחה יותר לגרר או שירותי חילוץ.

דוגמה קיצונית אחת - מתוך רבות - להיעדר שוליים כלל, ניתן למצוא במחלף כפר שמריהו במעבר כביש החוף שמתחת לגשר. לא הייתי רוצה למצוא עצמי עם תקלה במכונית במקום הזה - ממש סכנת נפשות בלי שום אפשרות למוצא.

מיקום לא טוב של המכונית. מיקום הנהג מעבר לגדר תוך כדי התבוננות בתנועה המתקרבת – תקיין. באותו המקום בדיוק - מיקום נכון של המכונית. עדיף לנהג להתרחק מהרכב שלא ייפגע במקרה של תאונה

שוטרים

בכתבה בנושא זה שנכתבה בשנת 2002 כתבתי: "אני מחכה ליום שיתאפשר לי להדריך את השוטרים בנושא הבטיחות. לפני כל דבר הייתי שמח ללמד אותם איך לשמור על החיים שלהם ועל שלנו. ההתמקמות שלהם על השוליים לפני ובמהלך פעולות השיטור, אינה מתחשבת כהוא זה בערך החיים. זה מתחיל בהתמקמות, ממשיך באופן עצירת הרכבים, בגישה לרכב הנעצר לצד הנהג (הפונה לכביש), ובישיבה ברכב כאילו הוא מגן עליהם מפני כל פגע. שוטרי התנועה עברו תהליך דסינטיזציה והם אינם חשים כנראה את הסכנה בפעילות היומיומית שלהם. במצב דומה נמצאים רוב אלו שעובדים בצדי הדרכים. חבל."

באותו המקום בדיוק - מיקום נכון של המכונית. עדיף לנהג להתרחק מהרכב שלא ייפגע במקרה של תאונה

האמת היא, שמאז השתנו כמה דברים; ראשית, אנחנו מדריכים את שוטרי ישראל במודעות לבטיחות ובנהיגה מתקדמת (כמה אלפים מהם בכל שנה). שנית, יש במתנ"א (משטרת התנועה הארצית) מודעות לנושא, אך עדיין קיים פער גדול מאוד בין מודעות המפקדים ורצונם הטוב, ובין פעילות האכיפה בשטח של השוטרים ושל המתנדבים.

הכותב הנו מנכ"ל "אלטרנטיבי - יוצרים תרבות נהיגה", מנכ"ל משותף ב"האקדמיה לנהיגת מרוצים" וב"המרכז לבטיחות ילדים ברכב".